

OCENA

rozprawy doktorskiej mgr Agnieszki Anny Książek - Czekaj

Ocena wpływu dysfunkcji stawu skroniowo – żuchwowego na zmiany w postawie nawykowej chorych

Układ ruchowy narządu żucia nazywany jest inaczej układem stomatognatycznym. Tworzy on niezwykle skomplikowany układ zależności pomiędzy kośćmi, mięśniami, więzadłami oraz zębami sterowany wspólnie przez OUN. Jego połączenie poprzez struktury mięśniowo-powięziowe z całym układem ruchu oddziałuje m. in. na funkcje kręgosłupa i mięśni posturalnych. Dysfunkcje stawu skroniowo-żuchwowego mogą więc wpływać na kształtowanie postawy ciała. Próbę oceny i analizy tego wpływu podjęła doktorantka w swojej rozprawie doktorskiej.

Przedstawiona do oceny składa się z sześciu rozdziałów merytorycznych w układzie typowym, na 127 stronach maszynopisu, a także spisu piśmiennictwa, streszczeń w języku polskim i angielskim oraz aneksu – łącznie 169 stron. Praca zawiera 109 rycin i 56 tabel, które dobrze ilustrują tekst.

We wstępie, na 31 stronach, autorka omawia anatomie i biomechanikę stawu skroniowo-żuchwowego oraz zaburzenia czynnościowe i wpływ tego stawu na kształtowanie postawy ciała. Cały rozdział opracowany jest rzetelnie, w oparciu o współczesną wiedzę.

Cele pracy, które Doktorantka postawiła przed sobą, obejmują analizę zmian w postawie nawykowej pacjentów z dysfunkcją stawu skroniowo-żuchwowego, zaburzenia statyki miednicy oraz ocenę wyników leczenia usprawniającego. Realizację celów Autorka oparła m. in. o weryfikację hipotez badawczych dotyczących wpływu funkcji stawu skroniowo-żuchwowego na wartości protrakcji kręgosłupa szyjnego i zmiany

parametrów postawy nawykowej. Tak skonstruowane cele pracy stanowią oryginalne, niezwykle interesujące podejście do zagadnień kształtowania postawy ciała. Istotnym celem pracy jest również ocena skuteczności podjętego leczenia usprawniającego.

Grupę badaną stanowili pacjenci z zaburzeniami st. skroniowo – żuchwowego z jednoczesnym występowaniem zaburzeń statyki miednicy (30 osób) oraz pacjenci, u których występowały zaburzenia funkcjonalne w obrębie miednicy bez dysfunkcji tego stawu (30 osób) – łącznie 60 osób. Grupę badaną rekrutowali lekarze ortopedzi, stomatolodzy i fizjoterapeuci. Grupę kontrolną stanowiło 30 wolontariuszy, u których nie stwierdzono w chwili badania żadnych dolegliwości, i którzy stan swojego zdrowia oceniali, jako bardzo dobry. Dobór grup badanych i grupy kontrolnej był prawidłowy, zasadny.

Przeprowadzone badania obejmowały badanie statyki miednicy, badanie fizjoterapeutyczne stawów skroniowo-żuchwowych i ocenę kąta protrakcji oraz fotogrametryczną rejestrację wideo powierzchni pleców z zastosowaniem technologii stereografii rastrowej przy pomocy system DIERs.

Analiza statystyczna obejmowała średnią arytmetyczną, odchylenie standardowe, test chi-kwadrat (χ^2), test t Studenta oraz testy U Manna-Whitney'a, Wilcoxon'a i McNemara.

Wynik badań, przedstawione są w 49 tabelach oraz na 41 jasnych i czytelnych wykresach.

Przedstawiona na 12 stronach dyskusja zawiera krytyczne odniesienie Autorki do uzyskanych wyników oraz porównanie i analizę osiągnięć innych autorów. Dyskusja przeprowadzona została w oparciu o 128 pozycji piśmiennictwa, w tym większości zagranicznych z ostatnich lat. Uwaga krytyczna dotyczy umieszczenia w spisie literatury kilku znanych od kilku, a nawet kilkunastu lat podręczników.

Przedstawione na zakończenie wnioski są wysunięte logicznie i dobrze udokumentowane. Stanowią odpowiedź na pytania postawione przez autorkę jako cel pracy.

Z obowiązku recenzenta muszę zwrócić uwagę na dość niefortunne sformułowanie tytułu rozprawy – „postawie nawykowej **chorych**“ na co? Poza tym nieliczne błędy literowe i stylistyczne nie wpływają na końcową ocenę pracy. Przygotowując pracę do publikacji autorka zapewne usunie te niedociągnięcia.

Zauważone uchybienie w niczym nie umniejszają oceny rozprawy doktorskiej mgr Agnieszki Anny Książek - Czekaj. Cele pracy zostały sformułowane jasno i precyzyjnie. Badania i ich analiza oraz dyskusja przeprowadzone rzetelnie. Praca zawiera istotne elementy nowości, nowego spojrzenia na niektóre elementy kształtowania postawy ciała, dotychczas pomijane lub rzadko przywoływane. Omawiana dysertacja stanowi niewątpliwie Jej samodzielny dorobek i jest ważnym krokiem w rozwoju naukowym Doktorantki. Była zaplanowana i przeprowadzona zgodnie ze współczesną wiedzą i spełnia wszystkie wymogi, tak merytoryczne jak i formalne, stawiane rozprawom doktorskim.

Z przyjemnością wnoszę więc do Wysokiej Rady Wydziału Lekarskiego i Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach o dopuszczenie p. mgr Agnieszki Anny Książek – Czekaj do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

KIEROWNIK
Kliniki Rehabilitacji Ortopedycznej i Pourazowej
Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

Prof. nadzw. dr hab. n. med. Jan W. Raczkowski